

vora bila je zgrada nekadašnjeg dačkog doma. S biskupom Santinom naglašavao je potrebu otvaranja sjemeništa zbog nedostatka svećenika. Glavni stavovi u pregovorima bili su mu slavenski nacionalizam i katolički univerzalizam. Božo Milanović bio je ravnatelj Sjemenišne gimnazije i Visoke teološke škole te kao takav u hodu je morao rješavati mnoga pitanja, od nabave namještaja, rješavanja prostornih problema, osiguranja smještaja, priskrbljivanja prehrane i udžbenika te dovođenja profesora, gradeći “imidž” škole, što se tiče kulturno-prosvjetnog i društvenog značaja, veće od pazinske javne, državne gimnazije. Zbog nezadovoljstva odlukom biskupa Nežića o razrješavanju s mjesta ravnatelja sjemeništa podnosi ostavku i na mjesto ravnatelja škole. Trogrlić na kraju zaključuje da je Milanović ostavio trajan, prepoznatljiv trag u obje ustanove ugrađujući u njih svoje duhovne i intelektualne snage.

Skup je okončan raspravom o pojedinim izlaganjima te iznošenjem sjećanja pojedinaca na Božu Milanovića i njegovo djelovanje. Sudionici su potom položili cvijeće na monsinjorov grob na pazinskom groblju te mu otkrili brončano poprsje u spomen-parku u rodnom mjestu Kringi. Nakon svečane mise u križanskoj župnoj crkvi koju je predvodio porečki i pulski biskup Ivan Milovan, prikazan je dokumentarni film o Boži Milanoviću.

Organizatori znanstvenog skupa bili su Porečka i pulska biskupija, Institut društvenih znanosti “Ivo Pilar” – Područni centar Pula i Istarska županija, a suorganizatori Istarsko književno društvo “Juraj Dobrila”, Općina Tinjan, Družba braće hrvatskog zmaja – Županijski stol Pazin i Pazinski kolegij – klasična gimnazija.

Aleksandar Žigant

**Znanstveni skup *Lovranski Stari grad – prošlost, sadašnjost, budućnost*,
Lovran, 16. travnja 2011.**

Već sam naziv znanstvenoga skupa upućuje na intenciju organizatora, Katedre Čakavskoga sabora Lovran, da u središtu ovogodišnjeg okupljanja znanstvenika bude predstavljanje rezultata istraživanja lovranske stare gradske jezgre. Osim tema vezanih za Stari grad, predstavljeni su i oni radovi u kojima su obrađeni drugi segmenti lovranske prošlosti, ali i smjernice za buduća djelovanja u svrhu očuvanja i revitalizacije kulturne baštine Lovrana.

Nakon pozdravnih riječi Igora Eterovića, predsjednika organizacijskog odbora skupa, i Sanje Simper, predsjednice Katedre, okupljenim sudionicima obratio se Emil Gržin, načelnik Općine Lovran, pod čijim je pokroviteljstvom održan ovaj skup.

Skup je okupio eminentne stručnjake i mlade istraživače, a na njemu je predstavljeno 18 tematskih predavanja 21 autora. Prvu sesiju skupa, posvećenu lovranskoj užoj gradskoj jezgri, otvorila je Maja Karić (Opatija) izlaganjem "Lovranske freske – sastavni dio srednjovjekovne tradicije zidnog slikarstva i važan segment suvremene turističke ponude". Karić je istaknula vrijednost fresaka lovranskih crkava kao izvora kulturnog i društvenog nasljeđa koji suvremenom turistu nudi intenzivniji doživljaj autentičnosti povijesnog ambijenta. Slijedilo je predavanje "Riječ i slika unutar ciklusa mučeništva sv. Jurja u Župnoj crkvi sv. Jurja u Lovranu" Jasne Gržinić (Pula), koja je predstavila rezultate potrage za tekstualnim predloškom ovog ciklusa fresaka lovranske župne crkve. Mateja Jerman (Rijeka) je u izlaganju "Drveni i mramorni oltari u Župnoj crkvi sv. Jurja u Lovranu" predstavila altarističku opremu crkve. Antonija Zaradija Kiš (Zagreb) tematizirala je značaj glagoljskih grafita u župnoj crkvi iz perspektive čovjeka današnjice. Izlaganje Frane Babića (Lovran), posljednje u prvoj sesiji, dalo je uvid u brojnost, lokaciju i morfološke značajke šterni (vodosprema), bitnoga graditeljskog elementa stare lovranske urbane strukture.

Sljedeće dvije sesije obuhvaćale su priloge koji se odnose na druge sastavnice starog lovranskog urbanog kompleksa te priloge iz povijesti Lovrana i Lovranšćine. Sesiju je otvorio Ivo Mileusnić (Rijeka) koji je prikazao dostupnu dokumentaciju o razvoju luka i pristaništa na području Općine Lovran u prvoj polovici 20. stoljeća. Predstavio je dokumentaciju koja se čuva u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja i Državnom arhivu u Rijeci, a zatim dao usporedbu s aktualnim stanjem objekata. Predmet sljedećeg izlaganja, čiji su autori Julija Lozzi-Barković (Rijeka) i Boris Barković (Mošćenička Draga), bio je usko povezan s prethodnim. Naime, u izlaganju "Mandrać u Lovranu, urbanističko-arhitektonsko planiranje i izgradnja na prijelomu 19. i 20. stoljeća" dan je povijesni prikaz regulacije obalnog područja Lovrana u zoni mandrača/luke, uključujući uređenje lungomara, razvoj turističke infrastrukture te sustavni pregled izgradnje niza objekata središnjeg obalnog poteza Lovrana na razmeđu stoljeća. Daina Glavočić (Rijeka) je iz perspektive povijesti umjetnosti prikazala nastanak i izgled lovranskog groblja, posvetivši posebnu pažnju arhitekturi i skulpturi grobnica. Maja Vizjak (Rijeka)

ponudila je rješenje rekonstrukcije lovranske historicističke vile u stambeni prostor koji odgovara potrebama suvremenog čovjeka. O elementima venecijanske cvjetne gotike na lovranskim vilama govorila je Zana Dragičević (Rijeka), osvrnuvši se pritom prvenstveno na radove dvojice arhitekata, Carla Seidla i Attilija Maguola. Sljedeće izlaganje naslova “Antička skulptura s područja Lovrana” Ranka Starca (Rijeka) bio je osvrt na ulomke ugrađene u arhitektonske strukture lovranskih vila od kojih su neki primarno mogli pripadati građevinama koje su u kasnoj antici mogle postojati u Lovranu. Radi se o primjerku kapitela, zatim kaneliranom torzu stupa te nadgrobnom spomeniku s reljefnim likovima pokojnika. Marijan Bradanović (Rijeka), uz raspravu o skulpturi i dekorativnoj arhitektonskoj plastici lovranske gradske jezgre, pažnju je posvetio i dekorativnoj arhitektonskoj plastici lovranskih ljetnikovaca te predstavio neke dosad neobjavljene fragmente. Maurizio Levak (Pula) govorio je o najstarijoj prošlosti Lovrana. Autor je napomenuo da Lovran pripada skupini manjih utvrđenih naselja koja su nastala na prijelazu iz kasne antike u rani srednji vijek te da je Lovran od samog početka bio najznačajnije i najrazvijenije naselje između Plomina i Trsata. Vesna Slaviček (Opatija) u prilogu “Lovran u Uskočkom ratu ili Ratu za Gradišku 1615.-1618. godine” govorila je o važnosti lovranske luke i gradske utvrde koje su služile potrebama Uskoka te stradavanju Lovrana od strane Mlečana, osobito tijekom 1614. i 1615. godine.

Prva tema posljednje sesije bila je lingvističko-povijesna analiza devet lovranskih oporuka iz druge polovice 18. stoljeća pisanih hrvatskim jezikom, a koje se čuvaju u Državnom arhivu u Rijeci. Rezultate istraživanja Ivane Sanković (Zagreb) i Igora Eterovića (Rijeka) prikazala je Sanković, naglasivši važnost ovih oporuka za istraživanje povijesti jezika, ali i kao vreća koja pružaju bitne informacije za upoznavanje prošlosti lovranske svakodnevice. Slijedilo je izlaganje “Stanovništvo lovranske gradske jezgre u 19. stoljeću” Roberta Žigulića (Rijeka), koji je predstavio rezultate genealoških istraživanja arhivske građe (stališi duša i lovranske matične knjige) koje je proveo s koautoricom priloga Sanjom Biloš-Žigulić (Opatija). Sljedeći prilog Tihane Štepinac Fabijanić (Rijeka) bavio se problematikom identiteta malih gradova na primjeru Lovrana i Voloska. Autorica je pokušala dati odgovor na pitanje koliko su još u životu njihovih stanovnika zastupljene tradicijske osobitosti, odnosno, koliko se one odražavaju na ponašanje starosjedilaca i došljaka te na sam izgled ovih gradića. Posljednje izlaganje skupa bilo je “Obnova (revitalizacija) povijesnih gradića u subregijama Primorsko-goranske županije”

Veseljka Velčića (Zagreb). U izlaganju su se, uz ostale, problematizirale sljedeće teme: što je povijesni grad i koji su osnovni modeli tipologije povijesnoga grada u Primorsko-goranskoj županiji, zatim stvaranje jedinstvene metodologije istraživanja, prezentacije i obnove povijesnoga gradića.

Radovi predstavljeni na skupu bit će objavljeni u Zborniku Lovranščine sljedeće godine nastavljajući tako idejni koncept organizatora o naizmjeničnim održavanjima znanstvenih skupova i izdavanjima zbornika.

Jedna od osnovnih djelatnosti Katedre Čakavskoga sabora Lovran jest očuvanje, istraživanje i promicanje materijalnog i duhovnog naslijeđa Lovranščine. Nedovoljno istražena prošlost Lovrana, osobito prošlost njezove gradske jezgre, ovim je skupom dobila značajan doprinos, čime je on u potpunosti ispunio svoj cilj.

Robert Doričić

Međužupanijski stručni skup za učitelje povijesti u osnovnim školama Istarske, Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije na temu *Nacionalni pokret u Hrvatskoj u 20. stoljeću*, Rijeka, 3. rujna 2010.

U Agenciji za odgoj i obrazovanje (AZOO), Podružnica Rijeka, održan je 3. rujna 2010. godine međužupanijski jednodnevni stručni skup za učitelje povijesti u osnovnim školama Istarske, Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije na temu *Nacionalni pokret u Hrvatskoj u 20. stoljeću*.

Skup je otvorila mr. sc. Marijana Marinović iz riječke podružnice AZOO-a i najavila predavače. Predavanja su počela izlaganjem *Slikovni povijesni izvori i multimedija – primjena u nastavi nacionalne povijesti 20. stoljeća* koje je održao Daniel Rafaelić s Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Prof. Rafaelić se osvrnuo na filmsku propagandu i pojavu prvih filmskih žurnala. Analizirao je filmske žurnale iz doba Balkanskih ratova te usporedio autentične filmske snimke s takozvanim “glumljenim” žurnalima. “Glumljenim” se žurnalima nazivaju filmske rekonstrukcije događaja koje su trebale utjecati na stav gledateljstva. Izlažući o filmskoj propagandi u Njemačkoj u Drugome svjetskom ratu profesor Rafaelić razlikuje dva tipa propagande: agresivnu Hitlerovu i suptilniju Göbbelsovu koja je bila puno uspješnija jer je više utjecala na svijest običnog njemačkog stanovnika. Na kraju svojega predavanja prof. Rafaelić je prikazao